

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s poštnim na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za drugo tiskovno deželo 6 K. Kdor hodi sam po pošti, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošlje na: Upravištvu „Slovenskega Gospodara“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Delavniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu Koroska cesta šte. 5, vprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrite za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede sčunja. — Nezaprete reklamacije so poštne proste.

Koga hočemo voliti?

Kandidatje Slovenske kmečke zveze so postali predmet najhujših napadov: nemška stranka jih napada po svojih glasilih, socialdemokratski listi ne najdejo niti za las dobrega na njih, najhujša pa je naša mlada liberalna stranka, ki bluje očenj in zvepljo, kakor hitro sliši o kakem kandidatu Slovenske kmečke zveze. To trojno nasprotstvo pa je za naše kandidate ravno najboljša sprječevala! Ono nam dokazuje, da je program Slovenske kmečke zveze, na katerem kandidirajo njeni kandidati, zares naroden, kmečki in krščanski, ker se v kandidatu zaletavajo ravno vsi nasprotniki slovenstva, kmečkoga stanu in naše vere.

Socialdemokrati in nemčurji so naši stari neprijatelji. Pridružila se jim je v zadnjem času, ko se razbila slovo, tudi liberalna stranka ter hodi z njimi v bratski slogi — proti nam. In to je ravno, zaradi česar bo zgodovina izrekla uničujočo sodbo čez naše liberalce.

Ker je Slovenska kmečka zveza narodna stranka, ki ne nosi svoje narodnosti samo v naslovu, ampak tudi v programu ter v celnem svojem delovanju, za to se je Narodna stranka iz samega nagajivega sovraštva postavila na nasprotno stališče ter zahteva za šole več nemščine, se pogaja z vse-nemškimi kandidati, ustavi ne samo boj z nemškutarji, ampak se z njenimi pristaši celo skupno rama ob rami bojuje proti slovenski kmečki stranki.

Socialdemokracija je načelno po svojem programu neizprosna sovražnica kmečkoga stanu, ker hoče in more le na razvalinah srednjih stanov sezidati novo svojo socialistično državo. Socialdemokracija odreja ljudem pravico do zasebne lasti in proglašava vsako posest za skupno last vseh. S to stranko hoče naša Narodna stranka iti pri volitvah celo skupno, tej stranki ponuja celo svoje glasove in njeni voditelji razglajajo obvezno, da proti socialdemokraciji njih stranka ne bo nikdar in nikjer sovražno nastopala! Tako dela stranka, ki ima v svojem naslovu tudi besedo „narodna.“ Ali ne ve, da je večina našega naroda kmečkoga prebivalstva, ali ne ve, če je kmet uničen, da je potem uničen tudi slovenski narod? O, dobro to ve, toda kaj je njej za — kmeta?

Vkljub vsem tem pregreham je Narodna stranka tako predrzna, da si upa našemu narodnemu in krščanskemu kmetu ponujati svoje kandidate. Žal, da je naša dovolj častihlepnih mož, ki so sprejeli kandidature od teh grobokopov narodnosti in kmečkoga stanu. Upamo pa in smo trdno prepričani, da ne bo našla v nobenem okraju dovolj ljudi, in če pobere

tudi vse nemškutarje in socialdemokrate, da bi katerega svojih iz častihlepnosti zaslepljenih kandidatov spravila le v nevarnost, da pride na Dunaj.

Vemo dobro, da si Narodna stranka, namreč nje voditelji tudi sami ne žele, da bi njihovi kandidati zmagali. Dr. Kukovec je odklonil kandidature, ker je prepričan, da ne zmaga. Poslali so Roša po kisle grozdje. Dr. Božiča so nameravali kandidirati v celjskem okraju, ko pa so spoznali razmere, porabili so za Fridriha, in v zadnjem trenutku za Robleka. O šmarsko-rogaško-kožjanskem okraju se je na strankinem shodu odkrito priznalo, da bi bila sedaj še kandidatura nadučitelja Strmšeka ali Ferlinca brezuspešna, za to mora iti po blamažo Žurman. Ne bilo bi samo žalostno, ako bi slovenski narod ne gledal boljših kandidatov nego so Ježovnik, Glaser, Roblek, Žurman, Roš, ampak bil bi zajedno tudi smrtni udarec za Narodno stranko samo, če bi ti plitvi in častihlepnosti prišli na Dunaj kot zastopniki štajerskih Slovencev.

Slovenska kmečka zveza pa je izbrala kandidate, o katerih je vsakdo, prijatelj in neprijatelj, pripravljen, da bodo na Dunaju lahko častno zastopali slovensko ljudstvo ter da so zmožni dovolj, to kar obeta program Kmečke zveze tudi izpeljati. Če ravno niso vsi kmetje, vendar vsi so se morali zavzeti, izpolnjevati vestno in točno naš kmečki program. Slovenski volilci jim lahko torej z največjim zaupanjem poverijo svoje glasove.

Politični ogled.

— V Ljubljani kandidirajo liberalci ljubljanskega župana Ivan Hribarja. Slovenska ljudska stranka kandidira pasarja Kregarja, socialdemokratska pa Kristana. Ni izključeno, da zmaga ljudski kandidat Kregar in potem je poraz liberalne stranke na Kranjskem popoln.

— Cesar v Prago. Naš cesar je tudi češki kralj in pred njim so se dali vsi cesarji tudi kronati za češkega kralja. Sedanje ministrstvo ima v svoji sredini dva Čeha in za to se naš cesar za delj časa poda v Prago. Potovanje nastopi dne 15. aprila.

— Krvav boj med kmeti in socialdemokrati. V Lusanu na Češkem, v Sternbergovem volilnem okraju, je bil v nedeljo na volilnem shodu krvav boj. Udeleženci so se bili s steklenicami in palicami. Socialističnemu kandidatu so kmetje strgali obleko s telesa in ga tako pretepli, da je krvavel. Kmetje so hoteli pobiti vse socialdemokrate, ki so morali bežati. Kmetje so za socialdemokrati metali kamenje.

Napetih oči rudokopa, katerih smo se bali celo po dnevu, niti videti ni bilo. Nekoliko dalje strani je bila videti v temi rakev sv. Janeza Nepomuka, v kateri sem zamogel razločiti zgolj svetlejšo barvo. Pa sem vpri svoj pogled vnovič v rudokopa, in zdelo se mi je nakrat, da on nalašč drži glavo tako nazaj, kakor to delajo ljudje pri zvitem smehu in da rudečica njegovega lica izvira uprav iz tega zatajenega smeha. Nemara mi on namigava z roko proti moji strani ter se mi smeji. Pri tej misli me je prevzel strah. Zakril sem oči ter jel moliti. Pri tem mi je nekoliko odleglo; vstal sem ter drzno pogledal rudokopa. Plamenček se je bliščal mirno kot poprej. V stolpu je ura odbila sedem.

Zdajci se me polaste novi neprijetni občutki. Hladno in zlasti je bilo hladno znotraj v cerkvi; Tresel sem se od mraza. Vreme je bilo suho, toda dasi tudi sem bil dobro opravljen, toda nepotrebne obleke vendar le nisem imel na sebi. Vrh tega jel se je tudi oglašati glad. Navadna ura večerje je bila že prešla in jaz sem bil pozabil vzeti kaj hrane s seboj. Kmalu pa sem junaško začel kljubovati gladi ter sem v tem postu celo videl neko dostojno pripravo za o polnouchi pričakovano blaženost. Toda moja volja je bila onemogla, da bi potlačil mrav, ki mi je prišinjalo telo, treba mi je bilo kretati se, da se na ta način vsaj nekoliko ogrejem. Hodil sem semtertje po koru, potem krenil za nizke orgle, za katerimi so se nahajale stopnice h gornjemu, glavnemu koru. Povsem seznanjen s prostorom, jel sem stopati kvišku. Prva stopnica je zaškripala in jaz sem pridržal sapo, toda sel sem na vsak način dalje, potihoma in previdno, uprav tako, kakor se je to godilo v nedeljo, ko smo se bali, da nas človek, ki

Mnogo socialdemokratov je težko ranjenih. Vrši se sodnijska preiskava.

— Vladarji se obiskujejo. Angleški kralj Eduard je obiskal španskega kralja Alfonza v Kartageni. Obe državi se baje približujeta zaradi vednih nemirov v Maroku, po katerem stezajo Francozi svoje roke. Italijanski kralj Viktor Emanuel je na obisku pri grškem kralju Juriju.

— Razoroženje. Angleška je zahtevala, da se posvetuje mirovna konferenca v mestu Haagu, kamor pošljejo vse velevalisti sveta svoje zastopnike, tudi o razoroženju. Temu je najprej ugovarjala Nemčija in za njoje pričapljala seveda tudi naša Avstrija, ker naša vlada vedno slepo gre z Nemčijo. Skrajni čas, da pridejo drugi ljudje v državni zbor.

— Kmečki upor v Rumuniji je sedaj že popolnoma poлегel. Uradni list je prinesel poziv na narod. V pozivu je rečeno, da je dežela prebila nevarne čase, a da so država in armada ter oblasti storili svojo dolžnost, da se je punt zatrl. Sedaj je dolžnost vlade, da ne nastopi nova nevarnost. Puntarje bodo zasledovali in kaznovali, a ob enem se bo vlada zavzela za kmete. Za sporazumljenje med kmeti in veteposestniki bodo skrbeli okrožni predstojniki. Vlada si prizadeva urediti kmečko vprašanje.

Razne novice.

* Osebna vest. Za suplenta na c. kr. drž. gimnaziji v V. okraju na Dunaju je imenovan naš rojak g. kand. prof. Anton Jug.

* Odbor „Podp. društva organistov“ je imel dne 4. t. m. sejo v Celju, pri kateri se je sklenilo sledeče: Odposlala se je še enkrat peticija na c. kr. ministrstvo notranjih zadev, da se tudi organisti sprejmejo v zavarovanje kot privatni uslužbeni. Sprejela sta se dva na novo oglašena uda. Sklenilo se je, da se skliče dne 29. aprila v Ljubljani sestanek organistov, da tudi kranjski organisti odpošljejo enako peticijo na c. kr. ministrstvo. Sestavilo in odposlalo se je protestno vismo na „Cerkv. Glasbenik“ v Ljubljani, kateri je neopravičeno napadel naše društvo. Prihodnja seja se vrši v Grižah tik Celja pri g. J. Škrabarju, organistu in blagajniku našega društva.

* Državne ustanove za obiskovalce obrtnih sol. Za prihodnje šolsko leto razpisuje naučno ministrstvo več državnih ustanov za obiskovalce obrtnih sol. Ustanove znašajo za ljubljansko c. kr. umetno-obrtno strokovno šolo 40 K na mesec in ve-

je gonil meh, ne bi zapazil in nas ne zapodil, poprej, predno smo se vtegnili skriti za katerega godea.

Krenil sem na glavni kor. Sel sem korakoma, dokler nisem dospel čisto v ospredje. Sedaj sem bil povsem osamljen in brez vsakega nadzora ondi, kamor si nismo drznili hoditi drugače, nego s stisnanim srcem in kamor smo zahajali gledat z nekakšnim pesniškim navdušenjem. Ondi, na vrhu, na obeh straneh orgel so bile prirejene klopi, slične polukrožnim v nekdanjih gledališčih. Sedel sem na najnižjo stopnico, tesno poleg tipk.

Kdo mi je mogel sedaj zabraniti, da ne bi zavrnil katero na teh-le tipkah, ki so nas tako močno zapeljevale v greh? Potihoma sem se dotaknil gornje in najbližnejše, kakor bi se bil bal, odstraniti raz nje prah; na to sem se je dotaknil s prstom že močneje. Ta druga dotika je povzročila, da sem začul nekaj nepoznan glas ter nehaj svirati. Zdelo se mi je, kakor bi bil povzročil kaj pregrešnega.

Pred menoj so ležali ogromni psaltirji*, razpoloženi po naslonjačih in ograji. Sedaj sem se mogel dotakniti tudi njih, mogel sem poskusiti; ali sem že dovolj močan, da bi vzdignil katerega izmed njih. Po dnevu bi se tej skušnjavi gotovo ne bil ubranil. Ti orjaški psaltirji so bili za nas zmirom nekaj tajnostnega. Bili so okovani s težkim kositrom, deske ali platnice so bile polomljene; pergamentni listi, katere so obračali s pomočjo lesenih palic, so bili na spodnjih koncih povsem umazani, a na teh listih so se bliščale zlata in poharvane zaglavne črke.

* Knjige za cerkvene petje.

Konec sledi.

Maša sv. Vavla.

(Iz „Malostranskih pripovedek“ Jana Nerude poslovenil Podravski.)

Naenkrat je nekaj sunilo v okno in jaz sem se celo prestrašil. Morala sta bržkone zalutati vanjo kamenček. Potem vnovič. Na to se je oglašil močan moški glas — slišal sem, kako se je ondi nekdo rogal in kako sta moja tovariša zbežala. Odslej se več nista vrnila; zaman je vse pričakovanje.

Se le sedaj se me je prvokrat polastil nekaj dolgi čas. Porinil sem knjigo v torbo, prestopil k drugim naslonjačem ter zrl navzdol v cerkev. Sedaj se mi je zdelo, da vse ondi izgleda turobnejše nego poprej, očno samo po sebi, navzlic temi. Kaj dobro sem razločeval predmete ter bi jih bil opazil celo v bolj gosti temi, radi tega, ker so mi bili dobro znani. Toda na stebriču in na oltarjih je viselo v dolgih povesmih sinje platno, ogrinjajoče vse v eno barvo, ali bolje rečeno, v eno brezbarvnost. Nagnil sem se preko ograje: ondi, na desno, prav pod kraljevim oratorijem, je gorela večna luč. Ta svetilnik drži v svoji roki kamenita postava rudokopa, znana „karijatida“, kakor viseča v ozračju in poharvana z barvo človeške polti. Ogenj se je bliščal mirno, niti ne migljajoč, slično tihi zvezdici na nebu. Uprav pod svetilnico sem videl tlak, razdeljen na pravilne četverokote, nasproti pa cerkvene klopi s črnorudastim bleskom, a na bližnjem oltarju se je že slabo lesketala zlata oprava nekakega lesenega kipa. Nikakor se nisem mogel spomniti, kdo bi bil ta svetnik in kako je zgledal pri dnevni svetlobi. Moj pogled se je bil uprl v „karijatido.“ Lice rudokopa je bilo osvetljeno od spodaj, njegove oblike so izgledale kot nekakšna umazano rudasta krogla.